

RÖNTGENGENERÁTOROK

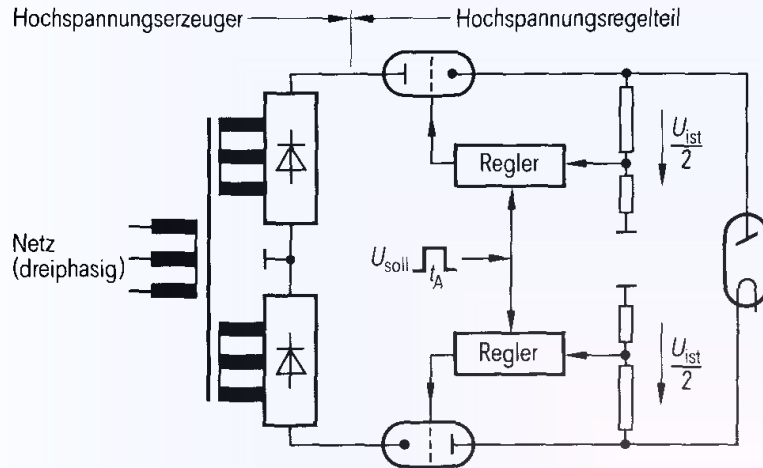
RÖNTGENGENERÁTOROK

A röntgengenerátorok csoportosítása :

- **tápellátó hálózat szerint:** két fázisú, három fázisú
- **teljesítményük szerint:**
  - nagy teljesítményű ($P = 100 \text{ kW}$)
  - közepes teljesítményű ($P = 50 \dots 100 \text{ kW}$)
  - kis teljesítményű ($P = 6 \dots 50 \text{ kW}$)
- **egyenirányítás módja szerint:** együtemű, kétütemű, hatütemű, tizenkét ütemű
- **nagyfeszültség előállítási mód szerint** (nagyfesz.transzformátor áttétel viszonya, szekunderben szabályozott, impulzus üzemben szabályozott.-kitöltési tényező, frekvencia-)
- **védelmi automatika szerint:** állandó anódáramú (kW), eső anódáramú (mAs)

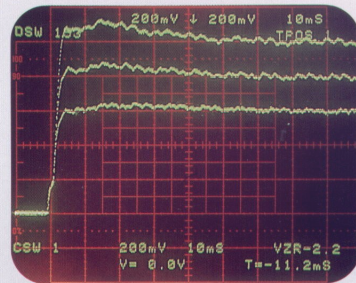
RÖNTGENGENERÁTOROK

Nagyfeszültség előállítási mód szerint : SZEKUNDERBEN SZABÁLYZOTT NAGYFREKVENCIÁS

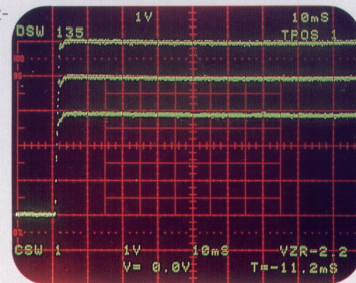
Leistungskreis eines Gleichspannungsgenerators

12-Puls-Generator

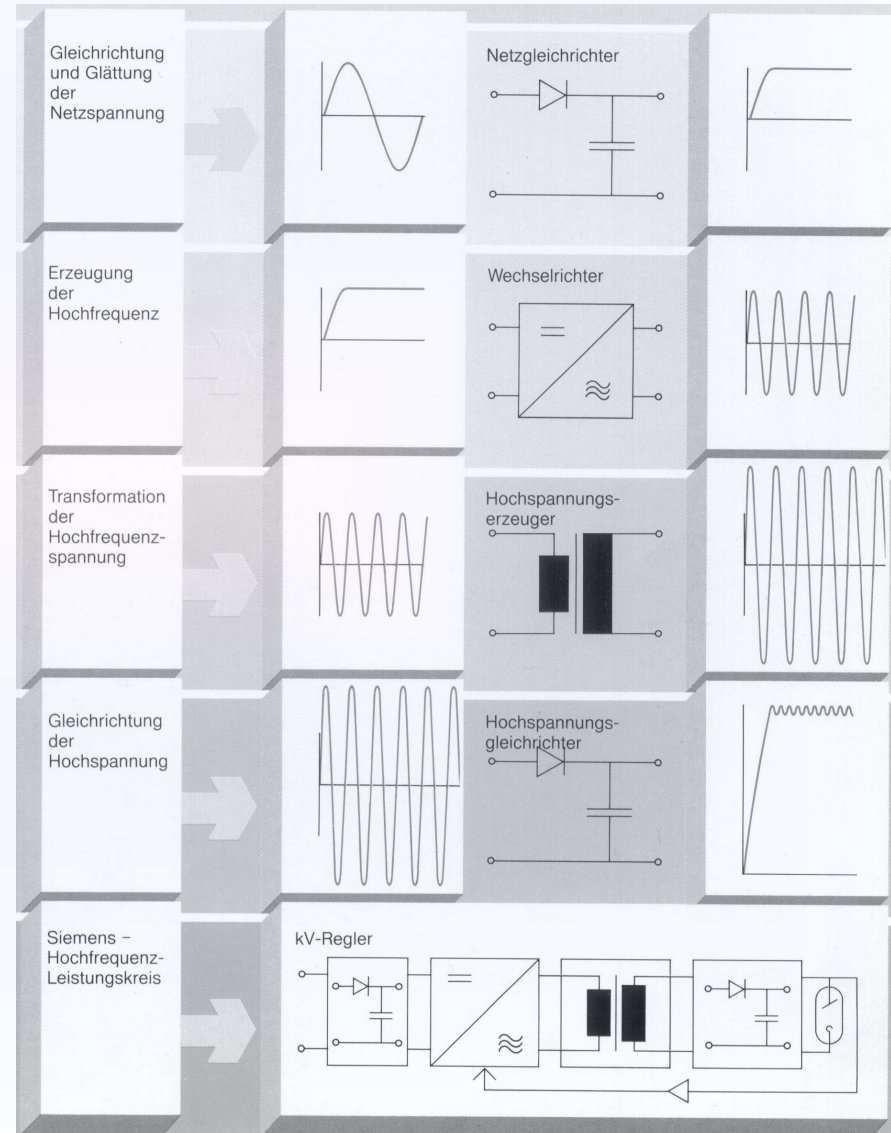

100 kV
80 kV
60 kV

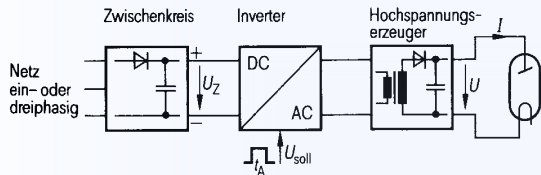
Hochfrequenz-Generator

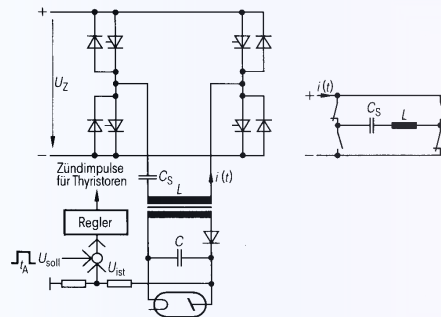
100 kV
80 kV
60 kV

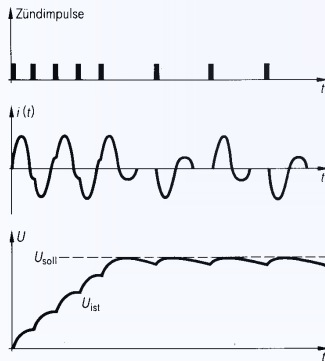
NAGYFREKVENCIAÁS MULTIPULS: Tirisztoros

Leistungskreis eines Hochfrequenz- oder Multipuls-generators

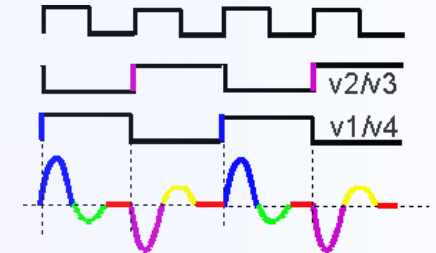
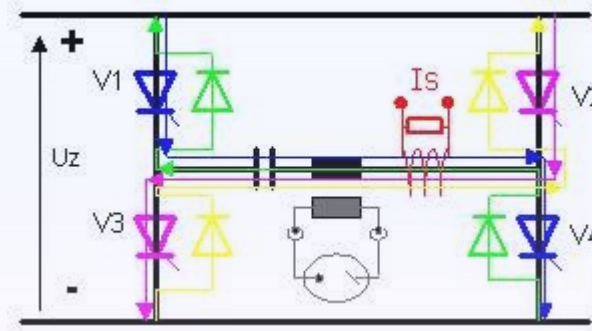

a) Grundschriftplan

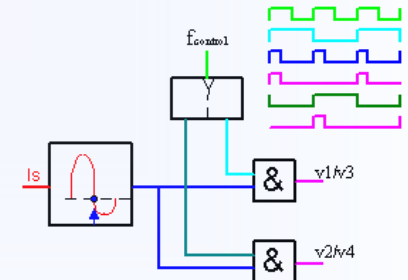
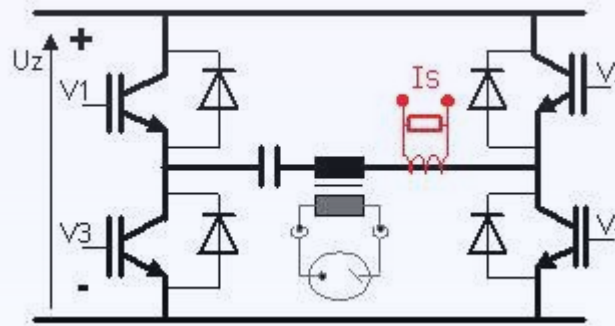

b) Zeitlicher Verlauf der Zündimpulse, des Schwingstromes $i(t)$ und der Röhrenspannung U

Funktion der Röhrenspannungsregelung mit einem Serienschwingkreis-Wechselrichter (Inverter)

IGBT-és (IGBT = Insulated Gate Bipol Transistor)

RÖNTGENGENERÁTOR

PARAMÉTERMÉRŐK

A röntgenerátorok a röntgenső működtetésére szolgálnak, természetesen az orvosi vizsgálat igényeinek megfelelően.

Így a röntgen a röntgenső paramétereinek mérését értjük, azaz U_{AK} , I_A , mAs , t_{exp} valamint U_{AK} jelalak megjelenítését.

Elvárt pontossági követelmények:

Uhálózati 10% változásra megengedett

$U_{AK} = \pm 0,01\%$ és

$I_A = \pm 0,01\%$.

U_{AK} feszültségtartomány:

40 kV-150 kV

I_A csőáram tartomány:

átvilágítás 0,1-6 mA ,

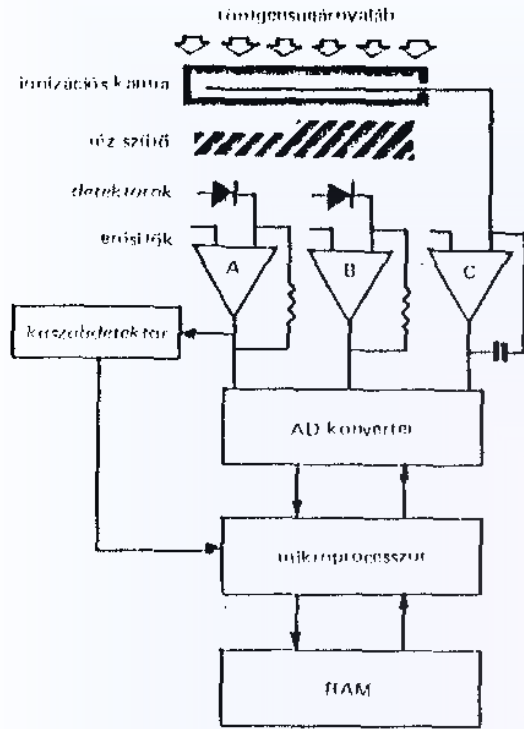
felvételezés 25-1000 mA.

Mérési módszerek lehetnek:

- hagyományos, a nagyfeszültségű kör megbontásával járó mérési eljárások. Ezek másképpen un. *invazív eljárások*
  - gömbszikraköz,
  - nagyfeszültségű ohmos osztót alkalmazó.
- korszerű, azaz a **sugárzásból közvetve feszültséget meghatározó** un. *non-invazív* eljárások (sugárelnyelés energiatüggését felhasználó)
  - spektrometriai módszerek,
  - radiográfiai módszerek,
  - két detektort alkalmazó módszerek.

RÖNTGENGENERÁTOR

PARAMÉTERMÉRŐK

Kétdetektoros módszerek elve azon alapul, hogy egy röntgensugárzás spektruma és sugárgyengítési görbéje (azaz az áteresztett sugár dózisa az abszorbens vastagság függvényében) kölcsönösen egyértelmű összefüggésben áll egymással (Silberstein 1932).

A sugárgyengülést dózismérővel és szűrősorozattal kimérve, a spektrum visszaszámítható majd ebből ($\Psi = \Psi_0 \exp(-\mu x)$) és $\mu = \text{constans} \cdot U_{AK}$ alapján bonyolult algoritmussal) U_{AK} számítható . Két detektort - CsI szcintillátor és fotódióda - alkalmazva különböző rétegvastagságú szűrőkkel - réz- az érzékelt jel nagysága a sugárzás energiaintenzitásával (Ψ energiafluxus-sűrűségével) arányos.

Victoreen 8000 NERO műszaki jellemzői:

U_{AK} feszültségtartomány 22kV-160kV ;

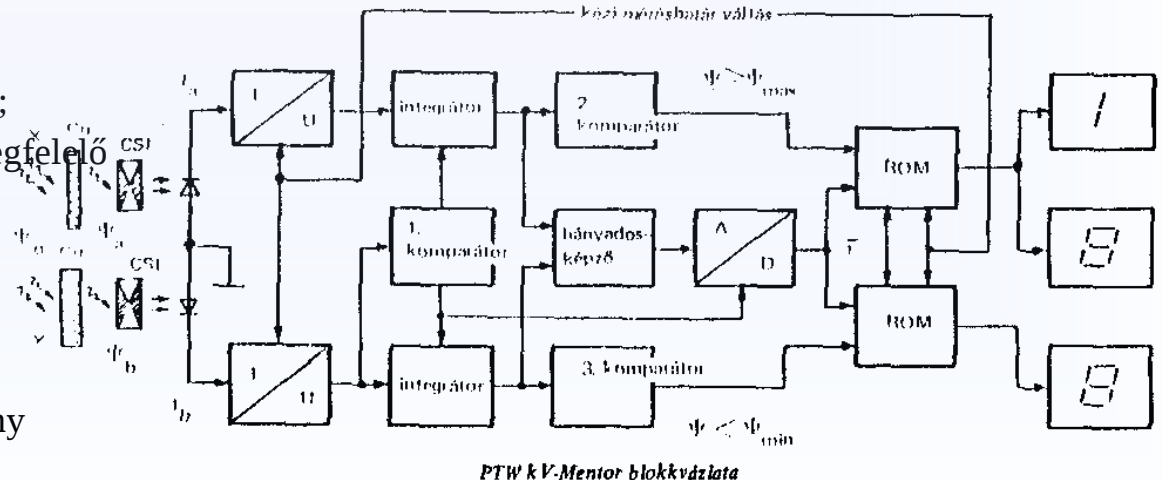
U csúcs, átlag és a tesztakzettnak megfelelő

"effektív csúcsérték" , mA vagy mAs,

Pontosság : $\pm 0,5$ kV , 1 %

Mérési idő: 100ms

Mérhető még: expozíciós idő,
dózis vagy dózisteljesítmény
(a beépített ionizációs kamrával),
felezőrétegvastagság.

RÖNTGENBERENDEZÉS

Egy funkcionális felépítés és specifikációs adatok példa

Specifikáció:

Nagyfrekvenciás X-ray generátor:

Kimeneti teljesítmény: 25 kW;

Inverter frekvencia: 40 kHz.

Röntgen Cső: XD56-11 32/130

Dual-fókusz: kis fókusz: 0.6 mm,
nagy fókusz: 1.3 mm.

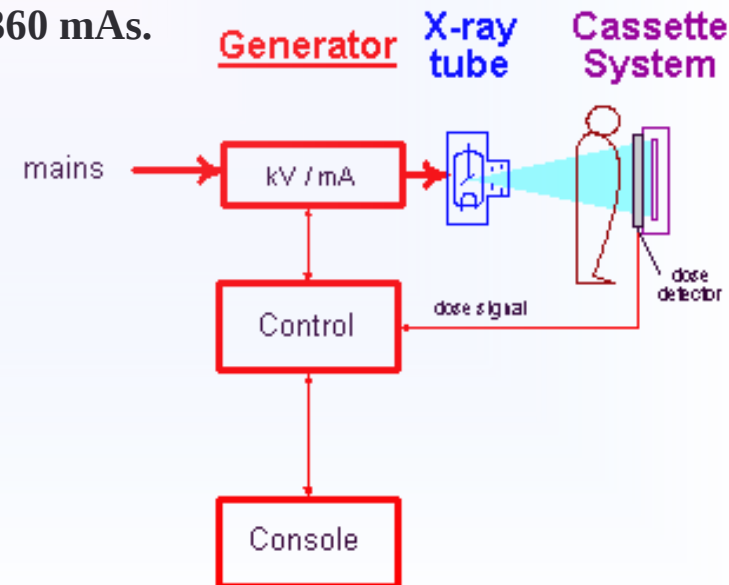
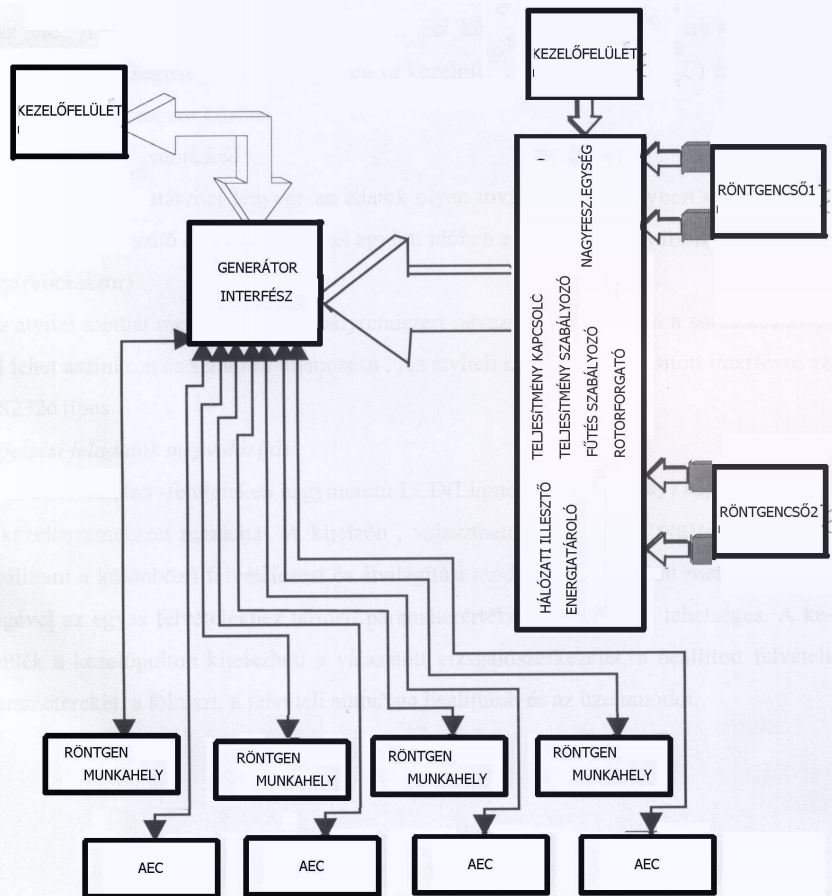
Hőterhelés: 900kJ (1200 kHU, 1 HU= 0,75 J);

Rapid cső fordulatszáma: 3000 fpm;

Cső feszültség: 40÷125 kV ;

Cső áram: 200 mA;

mAs: 0.4÷360 mAs.

RÖNTGENBERENDEZÉS

KIALAKTÁSOK: Példa szerkezetekre

